

En Historie

I Haven vare alle Æbletræerne sprungne ud, de havde skyndt sig med at faae Blomster før de fik grønne Blade, og i Gaarden vare alle Ællingerne ude og Katten med, han slikkede rigtignok Solskin, slikkede den af sin egen Pote; og saae man hen ad Marken, da stod Kornet saa mageløst grønt, og der var en Qviddren og Qvinkeleren af alle de smaa Fugle, ligesom om det var en stor Fest, og det kunde man da ogsaa sige at det var, for det var Søndag. Klokkerne ringede, og Folk i deres bedste Klæder gik til Kirke og saae saa fornøiede ud; ja ved Alting var der noget saa fornøieligt; det var tilvisse en Dag saa varm og velsignet, saa at man nok kunde sige: »Vor Herre er rigtignok mageløs god mod os Mennesker!«

Men inde i Kirken stod Præsten paa Prædikestolen og talte saa høit og saa vredt; han sagde, at Menneskene vare saa ugudelige, og at Gud vilde straffe dem derfor, og at naar de døde, kom de Onde ned i Helvede, hvor de skulde evigt brænde, og han sagde, at deres Orm døde ikke, og at deres Ild aldrig udslukkedes; aldrig fik de Hvile eller Ro. Det var grueligt at høre, og han sagde det saa vist; han beskrev dem Helvede som en stinkende Hule, hvor Alverdens Uhumskheder fløde sammen, der var ingen Luftning uden den hede Svovlflamme, der var ingen Bund, de sank og sank i en evig Taushed. Det var grueligt alene at høre derom, men Præsten sagde det lige ud af sit Hjerte, og alle Folk i Kirken vare ganske forfærdede.

Men udenfor sang alle de smaa Fugle saa fornøiede, og Solen skinnede saa varmt, det var som om hver lille Blomst sagde: Gud er saa mageløs god mod os Allesammen. Ja, derude var det slet ikke som Præsten prædikede.

Om Aftenen ved Sengetid saae Præsten sin Kone sidde stille og tankefuld.

»Hvad feiler Dig?« sagde han til hende.

»Ja hvad jeg feiler,« sagde hun, »jeg feiler, at jeg ikke rigtig kan samle mine Tanker, at jeg ikke rigtig kan faae det, Du sagde, til at gaae op, at der var saa mange Ugudelige, og at de skulde brænde evigt; evigt, ak hvor langt! – Jeg er kun et syndigt Menneske, men jeg kunde ikke bære det over mit Hjerte at lade selv den værste Synder brænde evig, hvorledes skulde da *Vor Herre* kunne det, han, som er saa uendelig god, og som veed, hvorledes det Onde kommer udenfra og indenfra. Nei, jeg kan ikke tænke det, skjøndt Du siger det.«

Det var Efteraar, Løvet faldt af Træerne; den alvorlige, strenge Præst sad ved en Døendes Seng, en from Troende lukkede sine Øine; det var Præstekonen.

»Faaer Nogen Fred i Graven og Naade hos sin Gud, da er det Dig!« sagde Præsten, og han foldede hendes Hænder og læste en Psalme over den Døde.

Og hun blev ført til Graven; to tunge Taarer trillede ned over den alvorlige Mands Kinder; og i Præstegaarden var det stille og tomt, Solskinnet derinde var slukket, hun var gaaet bort.

Det var Nat, en kold Vind blæste hen over Præstens Hoved, han slog Øinene op, og det var ligesom om Maanen skinnede ind i hans Stue, men Maanen skinnede ikke; en Skikkelse var det, der stod foran hans Seng; han saae sin afdøde Kones Gjenfærd, hun saae paa ham saa inderligt bedrøvet, det var som vilde hun sige Noget.

Og Manden reiste sig halvt op, strakte Armene ud imod hende: »Du ikke heller forundt den evige Ro? Du lide? Du, den Bedste, den Frommeste!«

Og den Døde bøiede sit Hoved til et Ja og lagde Haanden paa Brystet.

»Og kan jeg skaffe Dig Ro i Graven?«

»Ja!« lød det til ham.

»Og hvorledes?«

»Giv mig et Haar, kun et eneste Haar af Hovedet paa den Synder, hvis Ild aldrig vil slukkes, den Synder, som Gud vil nedstøde i Helvede til evig Pine.«

»Ja saa let maa Du kunne løses, du Rene, du Fromme!« sagde han.

»Saa følg mig!« sagde den Døde. »Det er os saa forundt. Ved min Side svæver Du hvorhen dine Tanker vil; usynligt for Menneskene staae vi i deres hemmeligste Vraa, men med sikker Haand maa Du pege paa den til evig Qval Indviede, og før Hanegal maa han være funden.« Og hurtig, som baarne af Tanken, vare de i den store Stad; og fra Husenes Væg lyste med Ildbogstaver Dødsyndernes Navne: Hovmod, Gjerrighed, Drukkenskab, Vellyst, kort, hele Syndens syvfarvede Bue.

»Ja derinde, som jeg troede det, som jeg vidste det,« sagde Præsten, »huse de den evige Ilds Indviede.« Og de stode foran den prægtig oplyste Portal, hvor den brede Trappe prangede med Tæpper og Blomster, og gennem de festlige Sale klang Balmusiken. Schweizeren stod i Silke og Fløiel med stor sølvbeslagen Stok.

»Vort Bal kan maale sig med Kongens!« sagde han, og vendte sig mod Gadestimlen; fra Top og til Taa lyste den Tanke ud af ham: »fattige Pak, der gloer ind ad Porten, I ere imod mig Karnailer Allesammen!«

»Hovmod!« sagde den Døde, »seer Du ham?«

»Ham!« gjentog Præsten. »Ja, men han er en Taabe, kun en Nar, og vil ikke dømmes til evig Ild og Pine!«

»Kun en Nar!« lød det gennem det hele Hovmodens Huus, det vare de Alle der.

Og de fløi indenfor den Gjerriges nøgne fire Vægge, hvor, skindmager, klapprende af Kulde, sulten og tørstig, Oldingen klamrede sig med al sin Tanke til sit Guld; de saae hvor han, som i Feber, sprang fra det elendige Leie og tog en løs Steen ud af Muren, der laae Guldpenge i et Strømpeskaff, han befølte sin lasede Kjortel, hvori Guldstykker vare syede ind, og de fugtige Fingre zittrede.

»Han er syg, det er Vanvid, et glædesløst Vanvid, omspændt af Angest og onde Drømme!« Og de fjernede sig i Hast og stode ved Forbrydernes Brix, hvor de i lang Række sov Side ved Side. Som et vildt Dyr foer En op af Søvn, udstødende et fælt Skrig; han slog med sine spidse Albuer til Kammeraten, og Denne vendte sig søvnig:

»Hold Kjæft, du Qvæg, og sov! – det er hver Nat –!«

»Hver Nat!« gjentog han, »ja hver Nat kommer han, hylér og qvæler mig. I Hidsighed har jeg gjort Eet og Andet, vredt Sind er jeg født med, det har bragt mig anden Gang herind; men har jeg gjort galt, saa har jeg jo min Straf. Kun Eet har jeg ikke bekjendt. Da jeg sidst kom ud herfra og forbi min Huusbonds Gaard, saa kogte der op i mig Eet og Andet – jeg strøg en Svoelstikke hen ad Muren, den løb lidt nær Straataget, Alting brændte, der kom Hidsighed over det, ligesom den kommer over mig. Jeg hjalp med at redde Qvæg og Indbo. Ingen Levende brændte uden en Flok Duer, der fløi ind i Ilden, og saa Lænkehunden. Den havde jeg ikke tænkt paa. Man kunde høre den hyle – og dette Hyl hører jeg altid endnu, naar jeg vil sove, og falder jeg isøvn, saa kommer ogsaa Hunden, saa stor og laadden; han lægger sig paa mig, hylér, trykker mig, qvæler mig. – Saa hør dog hvad jeg fortæller, snue kan Du, snue den hele Nat, og jeg ikke et kort Qvarter.« Og Blodet skinnede den Hidsige frem i Øinene, han kastede sig over Kammeraten, og slog ham med knyttet Haand i Ansigtet.

»Vrede Mads er bleven gal igjen!« hed det rundt om, og de andre Kjeltringer grebe fat i ham, brødes med ham, krumbøiede ham, saa Hovedet sad ned imellem Benene, der bandt de det fast, Blodet var ved at springe ham ud af Øine og alle Porer.

»I dræbe ham,« raabte Præsten, »den Ulykkelige!« og idet han forhindrende udstrakte Haanden over Synderen, han, som alt her led for haardt, vexlede Scenen om; de fløi gjennem rige Sale og gjennem fattige Stuer; Vellyst, Misundelse, alle Dødsnyder skrede dem forbi, en Dommens Engel læste deres Synd, deres Forsvar; dette var vel ringe for Gud, men Gud læser Hjerterne, han kjender Alt tilhobe, det Onde, der kommer indenfra og udenfra, han, *Naaden, Alkjærligheden*. Præstens Haand skjælvede, han vovede ikke at udstrække den, at rive et Haar af Synderens Hoved. Og Taarerne strømmede fra hans Øine, som Naadens og Kjærlighedens Vande, der slukke Helvedes evige Ild.

Da galede Hanen.

»Forbarmende Gud! Du vil give hende den Ro i Graven, som jeg ikke har kunnet indløse.«
»Den har jeg nu!« sagde den Døde, »det var dit haarde Ord, din mørke Mennesketro om Gud og hans Skabninger, der drev mig til Dig! kjend Menneskene, selv i de Onde er der en Deel af Gud, en Deel, der vil seire og slukke Helvedes Ild.«

Og et Kys blev trykket paa Præstens Mund, det lyste omkring ham; Guds klare Sol skinnede ind i Kamret, hvor hans Hustru, levende, mild og kjærlig, vakte ham af en Drøm, sendt fra Gud.